

Pleitegeier
würden SPD
wählen.

Für eine
verlässliche
Haushaltspolitik.

www.fdp.de

Bankrota maitas par sociāldemokrātiem

VĒLĒTĀJIEM PATĪK SALDI MELI

Kopīgais un atšķirīgais vēlēšanu kampaņās Latvijā un Vācijā

TEKSTS: **Aksels Rēcs**, Biznesa augstskolas *Turība* lektors, ILUSTRĀCIJAS: no **Aksela Rēca** arhīva

Atšķirības starp vēlēšanu kampaņām Latvijā un Vācijā ir cieši saistītas ar atšķirīgām partiju sistēmām – nepārsteidzoši kārtā. Vācijā tā ir salīdzinoši stabila, un vēlētāji atpazīst partijas. Tās pat tiek asociētas ar krāsām: melnā ir kristīgajiem demokrātiem, dzeltenā – liberāļiem un, protams, zaļie ir zaļi, bet sociāldemokrāti – sarkani.

Latvijā partijas ir nepastāvīgas, tajās ļoti bieži notiek pārgrupēšanās gan biedru sastāvā, gan arī partijās – sašķeloties vai apvienojoties. Vienīgais veiksmīgais izņēmums ir Tautas partija, kura nepārprotami ir oranža un dibināšanas gadā ar lozungu "Mēs mīlam šo valsti" profesionāli reklamēja savu tēlu. Bet desmit gadu vēlāk šī

partija gandrīz pilnībā ir zaudējusi tautas uzticību.

Protams, arī Vācijā situācija vienmēr nav bijusi tāda kā tagad. Pirms piecdesmit gadiem partijām tāpat bija jānodibina saites ar noteiktu vēlētāju grupu vai sabiedrības slāni. Pirmais kanclers Konrāds Adenauers tika ievēlēts tikai ar vienas balsis – proti, savas – vairākumu, bet 1950. gados kristīgie demokrāti uzsūca citas pilsoniskās vai arī labējās partijas. Konsolidētajā demokrātijā, arī Vācijā, partijas ar vēlēšanu kampaņu mazāk mēģina piesaistīt jaunas vēlētāju grupas. Vēlētāji mainīgi reaģē tikai konkrētos gadījumos, piemēram, 1998. gadā, kad bija liela vēlme sešpadsmit gadus valdošo Helmutu Kolu aizvietot ar kādu citu valdību. Mūsdienās partijas vairāk cīnās par to, kā motivēt savus vēlētājus paust atbalstu ne tikai vārdos, bet nākt arī pie urnām. Konservatīvajiem spēkiem to izdarīt ir vieglāk, jo šis elektorāts balsošanu uzskata gandrīz vai par pilsoņu pienākumu. Šādi vēlētāji balso arī tad, kad viņi ar savas iecienītās partijas līdzšinējo darbību nav gluži apmierināti. Savukārt sociāldemokrātu vēlētāji niknumu par iecienīto partiju bieži izpauž, tieši atturoties no balsošanas.

Savukārt Latvijā niknie vēlētāji vai nu nebalso, vai ļoti bieži izvēlas mazāko ļaunumu, piemēram, balso, lai nelaistu krievus pie varas. Arī tas neapšaubāmi atspoguļo kampaņas gaitu. Jaundibinātajām latviešu partijām kopš neatkarības atjaunošanas bijis vieglāk pārliecināt vēlētājus, jo tās vēl netiek saistītas ar iepriekšējiem skandāliem.

Tādējādi Latvijā partijas ir spiestas piedāvāt kādu populāru ar labklājības solījumiem, kas it kā uzrunā visus vēlētājus, un arī Vācijā partijas uzrunā tieši savu elektorātu – bieži vien tikai ar vienu lozungu. Tā Liberālā partija pašlaik, pat finanšu krīzes apstākļos, reklamē nodokļu likmes samazināšanu.

Abām valstīm, tāpat kā citās demokrātijās, kopīga ir personāliju popularitāte. Kristīgajiem demokrātiem, četrus gadus valdot kopā ar sociāldemokrātiem, bija nopietnas problēmas izcelt sevi ar konkrētiem politiskiem lēmumiem. Līdz ar to galvenā lokomotīve ir pati kanclere Angela Merkele, kurai jau ilgstoši ir ļoti augsti reitingi.

Protams, Latvijā personālijām ir krietni svarīgāka loma, jo nepastāv vēlētāju saite ar noteiktām partijām, jo

Droši var apgalvot, ka vēlēšanu kampaņā – un ne tikai – īstenībā tauta grib, lai tai stāsta saldās lietas vai arī, tiešāk izsakoties, samelo.

Finanzhaie würden
FDP wählen.

Am 7. Juni:
Für ein Europa,
in dem klare Regeln
für alle gelten.

Spekulanti par liberāļiem

pateicoties padomju laikos mākslīgi nivelētajai sabiedrībai, tā noslāņojas tikai tagad un varbūt kādreiz izveidosies identifikācija ar kādas partijas piedāvāto ideoloģiju.

Arī solījumi principā visā pasaulē ir līdzīgi. Kamēr spēkā ir princips "kā var nesolīt", ir grūti piesaistīt vēlētāju uzmanību ar patiesību un motivēt viņus balsot. Kas tad atbalstītu kandidātus, kuri prognozē labklājības pasliktināšanos? Kad 1990. gadā sociāldemokrātu kanclera kandidāts Oskars Lafontaine par Vācijas atkalapvienošanas izmaksām runāja atklāti, kanclers Helmutus Kols solīja ziedošas zemes Austrumos un sociāldemokrāti piedzīvoja vēsturisku sakāvi.

Droši var apgalvot, ka vēlēšanu kampaņā – un ne tikai – īstenībā tauta grib, lai tai stāsta saldās lietas vai arī, tiešāk izsakoties, samelo. Turklāt interesanti, ka atbalstītāji savām partijām piedod acimredzamus melus. Tā 1987. gadā sociālo lietu ministrs solīja, ka pensijas ir drošas, lai gan pirms divdesmit gadiem jau bija skaidrs, ka Vācijas pensiju sistēma, ņemot vērā demogrāfisko situāciju, nespēs darboties tāpat kā līdz šim. Tagad valdība sola, ka pensijas saskaņā ar likumiem nekad nedrīkstēs samazināt.